

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Vnde & Hiero. ¶ dicit in quadā epistola, quōd irasci est hominis, ergo irasci non est peccatum.

SED CONTRA est, quod Apostolus dicit ad Eph. 4. Omnis indignatio, & ira tollatur a vobis.

RESPON. dicendum, q̄ ira sicut dicitur est, * proprie nominat quandam passionem. Passio autē appetitus sensitivi intantum est bona, in quantum rōne regulatur: si autē ordinem rationis excludat, est mala. Ordo autem rationis in ira potest attendi, quantum ad duo. Primo quidem, quantum ad appetibile in quod tendit, quod est vindicta. Vnde si aliquis appetat q̄ fm ordinem rationis fiat vindicta, est laudabilis ira appetitus, & vocatur ira per zelum. Si autem aliquis appetat quōd fiat vindicta qualitercunq; contra ordinem rationis, puta si appetat puniri cum qui non meruit, vel vltra quā meruit, vel et non secundum legitimum ordinem, vel non pp debitum finem, qui est conservatio iustitię, & correctio culpe, erit appetitus ira vitiosus, & nominatur ira per vitium. Alio modo, attenditur ordo rōnis circa iram, quantum ad modum irascendi, vt. s. motus ira non immoderate feruecat nec interius, nec exterius. Quod quidem si pretermittatur, non erit ira absque peccato, etiam si aliquis appetat iustam vindictam.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ quia passio potest esse regulata ratione, vel non regulata, ideo secundum passionem absolute consideratam non importatur ratio meriti vel demeriti, seu laudis vel uituperij: secundum tñ q̄ est regulata ratione, potest habere rationem meritorij & laudabilis. Et contrario secundum quod non est regulata ratione, potest habere rationem demeriti, vel uituperabilis. Vnde & Philosophus * ibidem dicit, quōd laudatur, vel uituperatur qui aequaliter irascitur.

AD II. dicendum, q̄ iratus non appetit malum alterius propter se, sed propter vindictam, in quam conuertitur appetitus eius, sicut in quoddam commutabile bonum.

AD III. dicendum, q̄ homo est dñs suorū actū per arbitrium rōnis. Et ideo motus qui proueniunt iudicium rationis, non sunt in potestate hoīs in generali, ut. s. nullus eorū insurgat, quamuis ratio possit quemlibet singulariter impedire ne insurgat: & secundum hoc dī, q̄ motus ira non est in potestate hoīs, ita, l. q̄ nullus insurgat. Quia tñ aequaliter est in hoīs potestate, non totaliter perdit rationem peccati, si sit inordinatus. Quōd autē Philosophus * dicit iratum cum tristitia operari, non est sic intelligendum, q̄ tristitur de eo q̄ irascitur, sed quia tristatur de iniuria quam a sibi illatam: & ex hac tristitia mouetur ad appetendum vindictam.

AD IIII. dicēdū q̄ irascibilis in hoīe naturaliter subijci rōni. Et iō actus eius intantum est homini naturalis, in quantum est fm rationem: in quantum uero est prater ordinem rationis, est contra hoīs naturā.

ARTICVLVS III.

Vtrum omnis ira sit peccatum mortale.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur q̄ omnis ira sit peccatum mortale. Dī enim Iob. 5. Virum stultum interficit iracundia: & loquitur de interfectione spirituali, a qua nominatur peccatum mortale, ergo omnis ira est peccatum mortale.

Super Questioni contraria quinta articulum tertium.

Artic. 3. eiusdem quest. 158. dicitur ex Martino in quest. de iracundia occurrit circa illam conclusionem, scilicet, Peccatum ira ex parte appetibilis, scilicet iniusta vindicta.

¶ 2 Præter. Nihil meretur dānationē aternā, nisi peccatū mortale: sed ira meretur dānationē eter nam, dicit. n. Dñs Matth. 5. Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio, ubi dicit glōf. * q̄ per illa tria quæ ibi tanguntur, i. iudicium, & consilium, & gehenna, diuersæ māsiones in aterna dānatione pro modo peccati singulariter exprimentur. ergo ira est peccatum mortale.

¶ 3 Præter. Quicquid cōtrariā charitati, est peccatū mortale: sed ira de se cōtrariā charitati, ut patet per Hiero. * super illud Matth. 5. Qui irascit fratri suo &c. ubi dicit, q̄ hoc est cōtra proximi dilectionē, ergo ira est peccatū mortale.

SED CONTRA est, q̄ super illud Psal. 4. Irascimini, & nolite peccare, dicit glōf. * Venialis est ira, quæ non perducitur ad effectum.

RESPON. Dicendum, q̄ motus ira pōt esse inordinatus, & peccatum dupliciter, sicut dictū est.

Vno modo ¶, ex parte appetibilis, utpote cū aliquis appetit iniustam vindictam: & sic ex genere suo ira est peccatū mortale, quia cōtrariatur charitati & iustitiæ. Potest tñ contingere, q̄ talis appetitus sit peccatū veniale pp im perfectionem actus. Quia quidem imperfectio attenditur uel ex parte appetentis, puta, cum motus ira prouenit iudicium rationis: uel etiam ex parte appetibilis, puta, cum aliquis appetit in aliquo modico se vindicare, quod quasi nihil est reputādum, ita et q̄ si actu inferatur, nō esset peccatum mortale, puta, si aliquis parum trahit aliquem puerum per capillos, uel aliquid humi iusmodi. Alio modo, potest esse motus ira inordinatus quantum ad modum irascendi, ut pote si nimis ardentem irascatur interius, uel si nimis exterius manifestet signa ira. Et sic ira secundum se non habet de suo genere rationem peccati mortalis: potest tamen contingere quōd sit peccatum mortale, puta, si ex uoluntate ira aliquis excidat a dilectione Dei & proximi.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ ex illa auctoritate non hī q̄ omnis ira sit peccatum mortale, sed q̄ stulti per iracundiam spiritualiter occidunt, in quantum scilicet non refranando per rationem motum ira, dilabuntur in aliqua peccata mortalia, puta in blasphemiam Dei, uel iniuriam proximi.

Et, est ex genere suo peccatum mortale. Arguit enim tripliciter contra hoc primo, Est aliquis actus iracundie voluntarius nō mortalis, quo appetitur iniusta vindicta, ergo iniusta vindicta non reddit ex genere suo actum mortalem. Antecedens patet de appetente vindictam in aliquo modico non multum reputando, ut parum trahere puerum per capillos.

Glof. ordinata ibid.

Consequentia patet, quia rō iniusta vindicta salua sine parua, sine magna sine iniusta vindicta. Nā ex magnitudine & paruitate sola quantitas variatur. Secundo, Quicquid est mortale ex genere, & non habet aliquid infiniti adiectionis, remanet simpliciter mortale: sed parua, vindicta appetita non alleuat in finem, quia finite distat a vindicta, cuius appetitus est simpliciter mortalis, ergo. Probatur maior, quia omne mortale in infinitum excedit veniale.

Tom. 9.

¶ Præter. Omne mortale ex genere, est mortale uniuersaliter: sed appetitus iniuste vindictæ non est uniuersaliter mortalis, ergo non mortalis ex genere. Maior probatur, tum quia habet in se sufficientem causam peccati mortalis in quocunq; reperitur: tum quia mortale ex vna circumstantia per nullam aliam circumstantiam redditur nō mortale, ergo a fortiori mortale ex obiecto per nullam circumstantiam fit non mortale. Minor patet.

Est. Cassiodori in hoc loco super illud, Quæ dicitur in cordibus uestris, Psal. 4.

¶ Ad huius evidentiam scito, quōd peccatum habet in se duo, scilicet speciem propriam, & mortalitatem, seu venialitatem. Et speciem quidem sui actus sortitur ex ratione formali obiecti, eo quod actus specificatur ex obiecto. Et hinc fit, ut omnes actus respectu illius obiecti sine sint actus perfecte, siue imperfecte tendentes in illud, sint eundem speciei: ita quod primus motus adulterij est in specie adulterij.

